

Ned i mosen med deg, menneske!

"Det är inte utsikt du behöver. Det är innsikt! Ner i mossan med dig, människa. Titta nära. Böj deg ner."

(Kerstin Ekman, "Herrarna i skogen")

Vi spør: Er det slik at unge lever med et skille mellom natur og kultur? Eller finnes det en sensibilitet og undring hos unge mennesker for dette?

Foto: Elisabeth Kjeldahl Nilsson

Prosjektet

Ned i mosen med deg, menneske! er en tverrkunstnerisk forestilling med dans, musikk, tekst og video. De ulike uttrykkene flettes sammen i tablåer og små historier hvor de medvirkende går inn og ut av forskjellige situasjoner. Forestillingen er både humoristisk og med mer alvorlige, eksistensielle undertoner. Alt knyttet opp til tema i skjæringspunktet mellom natur og kultur. Forestillingen er ikke et "tilbake til naturen" - prosjekt, men tar innover seg virkeligheten vi lever i. Målgruppen er hovedsaklig unge fra 16-19 år.

Ned i mosen med deg, menneske! er i utgangspunktet et stedsspesifikt prosjekt og utspilte seg første gang, 2. -5. november 2010, i restauranten på Hvalstrand Bad i Asker, med miljøet ute som en aktiv del av forestillingen. Forestillingen er planlagt å ha et videre liv på turné etter disse første spillingene på Hvalstrand. Vi er nå interessert i å flytte forestillingen til andre spillearenaer som kan by på liknende interaksjon mellom ute- og innemiljø, men også å adaptere forestillingen til scenerom/gallerirom. Ved flytting av sted vil det være behov for en kort adaptasjonsperiode i forhold til hvert enkelt spillested.

Med *Ned i mosen med deg, menneske!* ønsker vi å opprettholde ideen om at elevene kommer seg ut av skolen og til visningsstedet, for å få en kunstopplevelse utenfor sin egen gymsal.

Når vi spiller for skoleklasser, etterfølges forestillingene av en workshop eller samtale (Se under Workshop/Samtale).

Bakgrunn for prosjektet

Ideen til "Ned i mosen med deg, menneske!" kom etter min beste venninne døde sommeren 2007. Jeg hadde bare lyst til å legge meg ned, bruke tid, være langsom og gå i skogen. Allegorien til oxen Ferdinand som bare vil sitte og "lukte på blommorna" sto for meg som et klart bilde. Opplevelsene rundt hennes sykdom og død vekket et behov i meg for å finne tilbake til noe "naturlig", noe opprinnelig, en slags naturlengsel; stikke fingrene i jorda også bokstavelig talt. Jeg opplevde at jeg ble enormt opptatt av livet! Denne personlige vinklingen, som kanskje av noen kan oppfattes som naiv, gjorde at jeg ville ta for meg "død" som utgangspunkt for å lage en scenisk forestilling. Med tema behandlet i videre forstand ; *forgjengeligheten i alt*.

Foto: Sabina Jacobsson

Workshop/samtale

I prosjektbeskrivelsen heter det: Rett i etterkant av forestillingen går vi over i en workshop eller samtale sammen med elevene:

Samtalen er basert på strukturerte spørsmål. "Å snakke med" kan føre til noe helt annet enn det "å snakke til"!

I følge sosiolog Habermas sin teori om herredømmefrihet, er åpenhet og oppriktighet i situasjonen helt essensiell for å unngå makt og manipulasjon. Enhver deltaker, det vil si i denne sammenhengen, publikum, må få kunne sette frem og/eller problematisere enhver påstand som ytres og alle har rett til å delta i samtalen.

På oldnorsk kan "spyrja" i tillegg til betydningen "spørre" også bety å følge et spor eller oppspore. Vi søker å guide elevene inn i dialogen og spør fordi vi ikke har svar på spørsmålene selv. Med dette som utgangspunkt foregår samtalen med klar referanse til forestillingen og det de har opplevd med den.

Samtalen etter forestillingen vil vare i ca 30 minutter.

På Hvalstrand satte vi oss ned sammen med elevene rett i etterkant av forestillingen. Spillestedet gjorde at vi alle opplevde å være i samme rom, da rommet ikke har noe skille mellom sal og scene. (Dette ble også påpekt av de unge; at de følte at de var med i forestillingen.) Dette er et godt utgangspunkt for samtalen og det var rørende, nakent og ærlig måten elevene kunne reflektere rundt tema og dele tanker om det de hadde opplevd gjennom forestillingen sammen med oss som er involvert i prosjektet. Det var tårer, latter og alvor, deres historier om død, sykdom og savn, spørsmål og lange refleksjoner rundt det forholdet de har og ikke har til naturen og hvorfor det har blitt slik. Tanker om overflodssamfunnet vi lever i, foreldrenes ansvar oppi dette, deres eget ansvar og engasjement,- og manglende engasjement, tanker om hva som vil skje med utviklingen og planeten vi lever på. Vi sporet samtalen inn på forskjellige underliggende tematikker fra forestillingen, men la hele tiden vekt på at det var et åpent rom og at alt var lov å si, og gjennom å stille åpne spørsmål som "Hva har dere sett/opplevd?" kom vi også inn på spørsmål rundt kjønn og kjønnsroller, det ble kommentert at det var fint at menneskene i forestillingen først og fremst var mennesker og de hadde stort handlingsrom og at de ikke brydde seg om hva som var "manne – og kvinneting". Kort oppsummert ble det et møte og en samtale vi hadde håpet at kunne berøre flere av disse temaene, men at vi kunne få til en så givende og sterk samtale for begge parter, var mer enn vi kunne forestilt oss i forkant.

I prosjektbeskrivelsen heter det: I workshop med elevene er også forestillingen en selvklar referanse og en felles erfaring for alle. Vi forutsetter også at en/flere lærere deltar.

I workshopen vil elevene i praksis bli introdusert for et eller flere uttrykk som er gjenkjennelig fra forestillingen de nettopp har sett. Målet for workshopen er at elevene skal få bidra med noe eget i form av kunstnerisk uttrykk, IKKE at vi trer noe ned over hodet på dem. I workshopen vil elever og lærere møte de involverte kunstnerne på en annen måte. Selve kunsthhandlingene er i fokus. Vi ønsker å undersøke om medvirkning og involvering påvirker det de har sett /opplevelsen av forestillingen.

Workshopen etter forestillingen vil vare i 45 - 60 minutter.

På Hvalstrand valgte vi å ta utgangspunkt i dette med å jobbe site-specific, slik vi har gjort på Hvalstrand Bad. Hele crewet, altså regissør, utøvere, videokunstner og lysdesigner var deltakende. Vi innledet med å snakke generelt om det å jobbe site-specific og hva det kan være innenfor forskjellige kunstformer. Deretter snakket videokunstner Sabina Jacobsson kort om et av hennes prosjekter: Indoor Happiness, der hun jobber site-specific med å dokumentere fenomenet Ski Dubai, og viste bilder hun har tatt derfra og fra sin utstilling med installasjon etc. som et konkret eksempel. Deretter penset vi inn på hvordan og hvorfor vårt valg hadde falt på Hvalstrand Bad og hvordan vi hadde valgt å jobbe stedsspesifikt med dette stedet, med fokus på dets inne- og ute- potensial mer enn at vi vektla for eksempel det historiske/arkitektoniske ved stedet. At vi hadde valgt nettopp dette stedet fordi det opphevet følelsen mellom inne/ute og gav mat til vår tematikk med natur/kultur.

Etter denne lille briefingen inviterte vi elevene til å jobbe site-specific i grupper; å velge seg ut et helt spesielt sted i utearealene rundt Hvalstrand Bad, og å ta valg på hvordan de jobber fysisk, og hvordan de relaterer seg til akkurat dette stedet. Ellers var oppgaven og hva de ville bringe inn av performative elementer (stemme, tekst, bevegelse etc.) åpent.

Elevene ble utstyrt med lykter, enten hodelykter eller lommelykter, og regnponchoer, som ble en del av uttrykket. Vi gav dem en tidsramme for å løse oppgaven og å komme frem til en ca 3 min. struktur som de så skulle vise, på stedet, som videokunstner samtidig filmet, slik at vi kunne gå inn etterpå i fellesskap og se på alles arbeid på det store lerretet inne. Det var utrolig inspirerende og se hvordan de kastet seg ut i arbeidet

og implementerte og utforsket det de var blitt introdusert for. Det var tydelig gøy for dem å se de andres og egne arbeider vist på lerretet, og i oppsummeringen etterpå kom det flere kommentarer på det at ved å få gjøre denne praktiske oppgaven, så skjønte de mer av hva det å jobbe site-specific kunne være. Det var en veldig glad gjeng som dro fra Hvalstrand først i halv åtte-tiden på kvelden.

Foto: Elisabeth Kjeldahl Nilsson

Forestillingen er støttet av:

Norsk Kulturråd ved Fri scenekunst, Norsk Kulturråd ved Kunstløftet, Scenekunstbruket/www.spenn.no, Fond for utøvende kunstnere FFUK, Seanse senter for kunstproduksjon og Fond for gode formål www.fofogofo.no

Medvirkende i produksjonen er:

Idé/Kunstnerisk ansvarlig/Dans: Marianne Skjeldal * Konseptutvikling: Karstein Solli og Marianne Skjeldal * Komposisjon/lyddesign: Øystein Elle * Regi scene/video: Karstein Solli * Utøvere: Øystein Elle og Marianne Skjeldal * Tekst: Karstein Solli Tekstbidrag: Toril Solvang og Marianne Skjeldal * Video og videodokumentasjon: Sabina Jacobsson Scenografi/Kostyme: Ebba Johansson * Lysdesign og fotodokumentasjon: Elisabeth Kjeldahl Nilsson * Lydteknikk: Nikolai Høgset/Jonas Raabe * Produsent Hvalstrand: Ingrid Heggeblom Moberg

Om de medvirkende

Marianne Skjeldal – er danser og scenekunstner utdannet fra Skolen for Samtidsdans i Oslo, 2002. Hun har vært involvert i flere årelange samarbeid med ulike koreografer/regissører, blant andre Karstein Solli siden 2003- og Henriette Pedersen 1999-2009. Marianne produserer også egne forestillinger, som denne, i skjæringspunktet mellom dans/teater og performance i samarbeid med kunstnere fra ulike felt. Sist med premiére på *Søstrene fra Lindenau* i Garça, Sao Paulo, Brasil, i samarbeid med Sissel M. Bjørkli. Marianne medvirket i *Prosjekt Isadora* og i det internasjonale *Glitterbird Project-art for the very young*, i produksjoner med og for barn og unge. Som utøver har hun turnert i Norge, Sverige, Finland, Frankrike, Belgia, Nederland, Italia, Ungarn, Kroatia, Serbia, Russland, Chile og Brasil. Hun har undervist og gitt workshops i stemmearbeid og bevegelse i Norge, Nederland, Chile og Brasil.

Karstein Solli - er regissør og skuespiller, og førstelektor i skuespill/ drama og teaterkommunikasjon. Han er utdannet førskole- og dramalærer med mime- og skuespillerutdanning fra École Jacques Lecoq, Paris -84, Desmond Jones School of mime, London -84, og studier ved Mimedepartment /theaterschool Amsterdam. Parallelt med sitt kunstneriske virke har han vært lærer ved en rekke kunsthøyskoler og høyskoler. **Karstein Solli Produksjoner** arbeider i skjæringspunktet mellom dans/teater og performance. Han har utviklet egne forestillinger siden 1987 og er innehaver av Statens Garantiinntekt for Kunstnere. (Noen forestillinger: Triologien *Politics of singing* 2002, *Politics of objects* 2004, *Politics of bodies* 2006, *Elementmannen* 2005. *Se min kjole* 2005 og *Readymade baby* 2008, begge for barn 0-3 år). Karstein er kunstnerisk leder i SEANSE, senter for kunstproduksjon ved Høgskolen i Volda. www.karstein.no

Øystein Elle - er utdannet som sanger ved musikkhøyskolen i Utrecht, Nederland og ved musikkonservatoriet ved Agder universitet. Han jobber innen ulike genre, som scenekunstner, sanger, skuespiller og komponist. Øystein har jobbet som sanger og skuespiller ved blant annet Hedmark teater, Karstein Solli produksjoner, Kingsworks, Østfold teater, Haugesund teater, KulTur i Kongsvinger og Oslo Barokk Opera (en stiftelse han var med på å starte.) Tidligere i år var Øystein tilknyttet Akershus teater med produksjonen *Readymade Baby*, en produksjon av Karstein Solli som siden april 2008 har turnert i Norge, Tyskland, Finland, Chile, Brasil og Italia. Fremtidige produksjoner i 2010/11 inkluderer "Sjelden Fugl" av Karstein Solli produksjoner i samarbeid med Akershus teater og "Angel of suburbia" som Elle selv produserer i samarbeid med Dramatikkens hus i Oslo. Øystein er også høyskolelektor i sang/stemme ved Akademi for scenekunst, Høyskolen i Østfold.

Sabina Jacobsson – er video, foto, performance og installasjons kunstner, utdannet på Kunstakademiet i Trondheim 1996-2000. Jacobsson har hatt mange utstillinger i inn- og utland. I tillegg till egen kunst arbeider hun med video mot dans, musikk og teater produksjoner. Jacobsson arbeider som lærer på NISS (Nordisk Institutt for scene og studio) og holder video redigerings kurser i Final Cut Pro. Hun er medlem i kunstnergruppen "The G.U.N. Ladies" som sedan 2000 har gjort atskillige performance- og video utstillinger rundt om i verden. Det seneste prosjektet var Galleri TWT (The White Tube) som lå på Tøyen T-bane stasjon. www.sabina.no

Ebba Johansson - Bor i Dals Långed, Sverige og jobber der og i Oslo. Ebba arbeider som kunstner med tegning, installasjoner, objekt og performance. Hun er også virksom som kostymedesigner og scenograf og har jobbet med et 30-talls danse- og teaterforestillinger. Hun har hovedfag fra SHKS 1998. Ebba leder utdanningen Form-Design på Stenebyskolen i Dals Långed. Hun er medlem av kunstnerkollektivet Not Quite og Dalslands Kunstner forbund og stiller ut i Bengtsfors Konsthall og Galleri 316 Kubik, Hudviksvall høsten 2010. www.steneby.se www.notquite.se www.Dkf.se

Toril Solvang er utdannet dramaturg og dramatiker i Århus og på Dramatiska Institutet i Stockholm. Hun jobber som regissør, dramatiker og dramaturg i Sverige og Norge. Toril skriver tekster i flere prosjekt med regissøren Katinka Rydin Berge og for Ferske Scener i Tromsø. Hun har skrevet for skuespillerstudentene på Høyskolen i Nord-Trøndelag og jobber med Akademi For Scenekunst i et site specific prosjekt på rådhuset i Fredrikstad. I 2009 regisserte hun Nina Westers "Linus og Sirkusfuglene" på Hedmark Teater. Som dramaturg har hun blant annet jobbet

med Malin Hellkvist Sellens forestilling "En Kristen Kväll" og nå med koreografen og danseren Ludvig Daae i Stockholm med hans solo "MM". På Østfold teater jobber hun med å utvikle teater for barn.

Elisabeth Kjeldahl Nilsson- Lysdesigner og scenograf innen scenekunst, konserter og events. Jobber bredt mellom sjangere og uttrykk, kjennetegnes ved en stringent og bevisst helhet i lys og rom. Elisabeth søker stadig en arbeidsprosess fri fra dogmatisk tankegang og leker gjerne med estetiske normer og referanser. Utdannet fra Dramatiska Institutet Stockholm 2005-2008 med en konsthøyskolekandidatexamen i scen och medier, med inriktning lysdesign. Fagutdannet lystekniker fra NISS, Oslo 2003-200 og har gått lydlinja ved Sunnhordland folkehøgskule 2002-2003. Innen fri scenekunst har Elisabeth freelancet siden 2003 og blant annet samarbeidet med kunstnere som Steffi Lund, Toril Solvang, Malin Hellkvist Sellén, Tove Sahlin, Melanie Mederlind, Lars Øyno, Dansdesign, Inger Reidun Olsen, Mia Habib, Sissel Bjørkli og Emilia Adelöw m.fl Elisabeth er siden januar 2010 også ansatt ved Rubicon AS som lysdesigner og prosjektleder.

Foto: Elisabeth Kjeldahl Nilsson

Under følger hyggelig tilbakemelding sendt uoppfordret på mail fra kontaktlærere ved Rud Vgs, Carol Skåra og Agnes Folkestad.

From: [Skåra, Carol \(Rud vgs\)](#)

Sent: Thursday, November 04, 2010 5:45 PM

Hi Karstein,

Thank you for an inspiring evening. Our students were buzzing today with thoughts, reactions and ideas about their experiences at Hvalstrand Bad. I hope that meeting this age group was also a positive experience for you, Marianne, Øystein, Sabina and Elisabeth, and that you will want to make more productions for students in *videregående skole*.

Carol

Fra: **Skåra, Carol (Rud vgs)** <Carol.Skara@rud.vgs.no>

Dato: 4. november 2010 17:56

Emne: SV: Invitasjon til "Ned i mosen med deg, menneske!"

Hei!

Tusen, tusen takk for en magisk kveld på Hvalstrand Bad! Forestillingen var visuelt spennende, gripende og tankevekkende. Utøverne åpnet seg og ga oss publikum rom til å delta i opplevelsen, le og undre oss. Workshopen etterpå ga elevene enda mer innsikt i forestillingens form, intensjon og innhold. Dessuten var det gøy og tilrettet aldersgruppen. Stor applaus til alle medvirkende og takk fra oss på danse- og dramaseksjonene ved Rud vgs.

Hilsen, Carol

Fra: Skåra, Carol (Rud vgs) <Carol.Skara@rud.vgs.no>

Dato: 10. november 2010 18.21.49 GMT+01:00

Emne: Vedr. Ned i mosen med deg, menneske!

Hei Marianne,

Det er helt i orden at du bruker mine e-poster i din presentasjon til andre fylker/instanser. Det blir vanskelig å oppsummere alt som elevene sa i diskusjonen dagen etterpå fordi de hadde så ulike meninger og innsikter. Vi snakket mest om forestillingens form og bruk av multimedia fordi vi for tiden utforsker *collage* form og sidestilling av ulike elementer (visuelle elementer, lyd, tekst, bevegelse, musikk) i faget dansekomposisjon. Alle var enige om at dere hadde en veldig klar intensjon og utgangspunkt for forestillingen og at du og Øystein viste et stort register av stemninger. Mange var spesielt begeistret for utescenen og videokunsten. En del synes at en slik forestilling er sær og foretrekker mer konvensjonelle teater- og danseforestillinger, men ingen hadde en negativ opplevelse! Jeg er glad for at elevene får noe å reflektere over og gjøre opp egne meninger!

Lykke til med videre arbeid. Beste hilsen, Carol

From: [Folkestad, Agnes \(Rud vgs\)](#)

Sent: Thursday, November 04, 2010 2:36 PM

Tusen takk for at vi fikk komme! Vi brukte nesten hele dobbelt-timen i dag på å diskutere opplevelsene deres fra forestillingen, de hadde mye tanker om det de hadde sett, særlig etter å ha sovet på det en stund! Mange fant uttrykket veldig annerledes enn de har sett og forventet, så det ble en skikkelig oppvåkning i forhold til andre former for scenekunst!

Veldig bra opplegg!

Hilsen Agnes